

NAJBOLJI SLOVENSKI DIZAJN VIZUALNIH KOMUNIKACIJA 01/02/03

NAJBOLJI SLOVENSKI DIZAJN VIZUALNIH KOMUNIKACIJA 01/02/03

**NAJBOLJI SLOVENSKI DIZAJN
VIZUALNIH KOMUNIKACIJA 01/02/03**

O slovenskom grafičkom dizajnu možemo govoriti od 1950-ih i 1960-ih, kada on kroz radove Jože Brumena, Gregora Kosaka, Bronislava Fajona i Uroša Vagaje stječe svoje prvo međunarodno priznanje. Njihov grafički stil kritičari tada ocjenjuju srodnim švicarskoj tipografskoj školi. To je također i razdoblje u kojem slovenski dizajneri započinju suradnju s međunarodnim dizajnerskim organizacijama poput Icograda-e te uspostavljaju čvrste veze sa zapadnim dizajnerskim krugom. U sedamdesetima i osamdesetima, brojni se dizajneri školuju i stječu svoje diplome u Poljskoj, od kojih su neki Radovan Jenko, Tomaž Kržišnik, Zdravko Papič, Ivan Marko i Alojz Zorman Fojž; time poljska škola dizajna vrši snažan utjecaj na

razvoj dizajna u Sloveniji. Druga idejna škola dolazi s Arhitektonskog fakulteta u Ljubljani gdje su, među ostalima, diplomirali Peter Skalar, Ranko Novak i Miljenko Licul. U devedesetima, s Coca-Colom i McDonaldsom sa Zapada dolaze i nove dizajnerske ikone i stilovi koji na prepad osvajaju citavu slovensku dizajnersku scenu. Istovremeno, balkanska kriza devedesetih u Sloveniju dovodi brojne nadarene dizajnere iz raznih krajeva bivše Jugoslavije; jasno, i oni sa sobom donose svježu viziju. Ovdje ne smijemo zaboraviti ni samouke dizajnere koji također ostavljaju dubok trag na slovenskom dizajnu. Devedesetih se osnivaju brojni mali nezavisni studiji i predstavljaju se prvi značajni postmodernistički autori i grupe. U toj Kuli Babilonskoj raznih utjecaja

i vizija, suvremeni slovenski dizajn ujedinjuje sve stilove o kojima smo govorili. Mnogi od spomenutih dizajnera danas predaju na Akademiji za likovnu umjetnost i dizajn Sveučilišta u Ljubljani, osnovanoj 1980-ih, te tako prenose svoje znanje čitavim generacijama mladih budućih dizajnera. Neupitno je da u suvremenom slovenskom dizajnu još uvijek prevladavaju zapadni utjecaji, no u odnosu na devedesete, kada su dizajneri nekritički prihvaćali većinu – ako ne i sve – onoga što je na Zapadu bilo "cool", danas se stvari mijenjaju, pa dizajneri imaju sve više povjerenja u vlastito traganje za rješenjima. Osim toga, sve se više mladih slovenskih dizajnera školuje u inozemstvu (najviše u Zapadnoj Europi) i vraćaju se u domovinu kao nezavisni mislioci.

Slažem se da se zbog mješavine svih tih stilova Slovenija doima atraktivnom zemljom za grafičke dizajnere. No, je li to ona zaista? Smatram da je potencijal bez sumnje golem, no nikada u potpunosti iskorišten. Ugledni kritičar dizajna nedavno je ocijenio suvremeni slovenski grafički dizajn kao "vrlo dobar, no nedostaju mu izvrsni radovi". Slažem se s tom kritikom. Ne znam koji su razlozi za izostanak izvrsnosti, ali potražio bih ih u nedostatku odvažnosti, konzervativnom okruženju, relativno malom broju stanovnika (2 milijuna), neobrazovanim i tvrdoglavim klijentima, i tako dalje. O kojim god razlozima je riječ, ne sumnjam da su potencijali slovenskog grafičkog dizajna mnogo veći od ovih kojima svjedočimo danas.

Zaklada Brumen za vizualnu komunikaciju osnovana je 2003. Glavni joj je cilj promicati i širiti svijest o vizualnim komunikacijama u Sloveniji. Jedna od glavnih aktivnosti Zaklade Brumen organizacija je Bijenala vizualnih komunikacija, koji je ujedno i dizajnerski natječaj na državnoj razini. Izložba Najbolji slovenski dizajn vizualnih komunikacija 01/02/03 temelji se na nagrađenim radovima u 18 kategorija unazad 5 godina.

Petra Černe Oven,
Zaklada Brumen

